

**Commissie inzake Leerlingenrechten
Verslag over de werkzaamheden
2005**

Deel I Omtrent de Commissie inzake Leerlingenrechten

1. Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten	3
2. Formele voorschriften en procedure.....	3
2.1. Ontvankelijkheid van klachten	3
2.2. Termijnen	3
2.2.1. Termijn van ontvankelijkheid.....	3
2.2.2. Termijn van behandeling.....	4
2.3. Wraking	5
2.4. Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging	5
2.5. Onderzoeksmaatregelen.....	5
2.6. Beraadslaging en stemming.....	6
2.7. Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie	6
2.8. Draagwijdte van de bevoegdheid van de commissie	7
2.9. Voorstellen tot sanctionering.....	8
2.11. Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de commissie	8

Deel II Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende het werkingsjaar 2004

Deel III Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten

1. De beslissingen inzake weigeringen tot inschrijving	11
1.1. De ontvankelijkheid van de verzoekschriften	11
1.1.1. Belanghebbende	11
1.1.2. Een termijn van dertig kalenderdagen	11
1.2. Recht op inschrijving	12
1.2.1. Regelgeving.....	12
1.2.2. Autonomie betreffende het inschrijvingsbeleid	12
1.2.3. Gewaarborgde voortzetting van de schoolloopbaan?	12
1.2.4. Uitdrukkelijke vraag tot inschrijving, telefonische inschrijving en instemming met het schoolreglement en pedagogisch project	13
1.2.5. (Rechts)waarde van een oriënteringsattest.....	14
1.2.6. Voorrangsregeling	14
1.3. Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden	15
1.4. Redenen van weigering	15
1.5.1. Materiële omstandigheden die volgens de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen.....	16
1.5.2. De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten	16
1.5. Motivering	17
1.6.1. Afdoende motivering	17
1.6.2. Betekening van de weigeringsbeslissing	18
2. De beslissingen inzake doorverwijzingen	18
2.1. Voorwaarden.....	18
2.2. Leerlingen die georiënteerd worden naar een type van het buitengewoon onderwijs	19

Deel IV Conclusies en Beleidsaanbevelingen

Deel I Omtrent de Commissie inzake Leerlingenrechten

1. Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten

De samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten wordt geregeld in het ministerieel besluit houdende de aanstelling van de voorzitter en de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten. De samenstelling van de commissie is sinds haar oprichting onveranderd. Voor de samenstelling kan worden verwezen naar de website:

http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/MB_aanstelling_leden_wijziging.htm.

Artikel 5 van het besluit van de Vlaamse regering van 27 september 2003 betreffende de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat een zitting rechtsgeldig is ingeval de voorzitter aanwezig is, evenals ten minste één lid van elk van de drie categorieën bedoeld in artikel IV.8, § 1, derde, vierde en vijfde lid van het decreet, te weten a) onderwijsregelgeving en het ruime onderwijsveld, b) kinderrechtenbescherming en c) grondwettelijk en administratief recht)

Het secretariaat stelt voor een flexibeler systeem van plaatsvervangingsvoeren in te voeren (zie conclusies en beleidsaanbevelingen)

2. Formele voorschriften en procedure

2.1. Ontvankelijkheid van klachten

Met het oog op de laagdrempeligheid voor het indienen van de klachten bepaalt het huishoudelijk reglement van de commissie de minimale vereisten opdat een schrijven als een klacht zou kunnen worden gekwalificeerd.

De klacht moet schriftelijk, gedagtekend en ondertekend worden ingediend; ze moet tevens de identiteit en het adres van de verzoekende partij, de identiteit en het adres van de geweigerde leerling(en) en de identiteit en het adres van de verwerende partij of een afschrift van de bestreden beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur bevatten.

Overeenkomstig het huishoudelijk reglement neemt het secretariaat bij het ontbreken van één van de voormelde gegevens in de klacht, contact op met de verzoekende partij. Teneinde de niet-ontvankelijkheid van klachten tot een minimum te herleiden, is de bestuurs- en adviespraktijk gegroeid dat het secretariaat van de commissie overgaat tot het opvragen van bijkomende stukken bij een "onvolledige" klacht.

In dit derde werkjaar werd het secretariaat minder geconfronteerd met onvolledige klachten, maar vooral met telefonische én schriftelijke vragen om uitleg waarvan niet altijd duidelijk was of de vraagstellers daaraan een klacht wensten te verbinden.

2.2. Termijnen

2.2.1. Termijn van ontvankelijkheid

Opdat een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten - wat de termijn betreft - ontvankelijk zou worden ingesteld, mag zij ten hoogste 30 kalenderdagen na de

vaststelling van de betwiste feiten worden ingediend; die termijn is een vervaltermijn en kan niet worden gestuit, noch worden geschorst. Een vaste adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten vereist dat de termijnen om een klacht of om een beroep in te stellen – ook al zijn die wettelijk bepaald – enkel begint te lopen indien de beroepsprocedure, dus ook de voornoemde termijn bij de betekening van de kwestieuze beslissing, expliciet aan de betrokkenen werd meegedeeld; de Commissie inzake Leerlingenrechten steunt zich voor die zienswijze op het Vlaams Openbaarheiddecreet van 26 maart 2004, aangezien het (institutionele) toepassingsgebied van dat decreet nu over ‘bestuursinstanties’ en niet langer over ‘administratieve overheid’ spreekt. Zodoende geldt de adviespraktijk met betrekking tot de aanvang van de beroepstermijn en de ontvankelijkheid *ratione temporis* van klachten tegen weigeringsbeslissingen eveneens voor de beslissingen van vrije schoolbesturen en inrichtende machten.

De Commissie inzake Leerlingenrechten raadt de inrichtende machten en de schoolbesturen derhalve aan de beroepstermijn en de beroepsinstantie steeds uitdrukkelijk te vermelden op de weigeringsformulieren, teneinde te vermijden dat de klachten te ver in tijd na de betwiste feiten aanhangig zouden gemaakt worden en toch behandeld zouden moeten worden.

2.2.2. Termijn van behandeling

Gemiddeld kwam de Commissie 23 kalenderdagen nadat de klacht werd ingediend, tot een uitspraak. De decretaal opgelegde termijn van orde van 5 dagen waarbinnen klachten inzake doorverwijzing of weigering moeten worden afgehandeld, werd derhalve niet gehaald. De redenen die hiervoor kunnen worden aangehaald zijn verschillend :

- ouders wensen uitdrukkelijk zelf aanwezig te kunnen zijn en vragen om hun werkgever van hun afwezigheid tijdig te kunnen inlichten en zijn bijgevolg vragende partij om bij voorkeur de zittingen buiten de kantooruren vast te stellen;
- directies en vertegenwoordigers van inrichtende machten vragen voldoende tijd om hun verweer te kunnen voorbereiden en vragen met aandrang verlofperiodes (schoolvakanties) te respecteren;
- er moet rekening worden gehouden met de agenda van de commissieleden en van de voorzitter.
- een aantal beslissingen werd pas genomen na twee beraadslagingen, dit ten gevolge van bijkomende onderzoeksmaatregelen, het overleggen van een onvolledig dossier,

De Commissie inzake Leerlingenrechten is ervan overtuigd dat alle klachten zo snel mogelijk door haar worden beslecht. Er moet volgens de Commissie wel een onderscheid worden gemaakt tussen die gevallen a) waarbij het recht op onderwijs acuut miskend is en de uitspraak van de commissie een doorbraak zou kunnen betekenen voor de erkenning van het recht op onderwijs van de leerling en b) waarbij het recht op onderwijs op het moment van de behandeling van de klacht nog gewaarborgd is (bv. een klacht over een weigering voor het volgende schooljaar of ingeval na een weigering een inschrijving in een andere school is gerealiseerd).

De termijn waarbinnen de klachten moeten worden behandeld is niet voorgeschreven op straffe van verval. En vormt zodoende een termijn van orde. Aldus tast de overschrijding ervan de rechtsgeldigheid van de beslissing niet aan en moet aan de beslissing de nodige uitvoering gegeven worden (2005-51ter).

2.3. Wraking

Hoofdstuk IV van het huishoudelijk reglement bepaalt dat – bij toepassing van de artikelen 828 en 829, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek - de leden en de voorzitter van de commissie door de partijen en door het betrokken Lokaal Overlegplatform gewraakt kunnen worden, én dat een lid dat weet heeft van een reden tot zijn eigen wraking, zich van de zaak moet onthouden.

In de loop van het derde werkjaar hebben er geen wrakingen plaatsgevonden noch op vraag van de partijen noch op vraag van de leden.

2.4. Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging

Gedurende het derde werkingsjaar zijn 13 zittingen georganiseerd, waarop 44 klachten werden behandeld¹.

Bij 11 klachten kon de verzoekende partij de zitting niet bijwonen.

In 3 zaken werden ouders bijgestaan door een advocaat, terwijl in 8 dossiers de ouders zich lieten bijstaan door een belangenorganisatie.

In 14 gevallen was de verwerende partij niet aanwezig; in die gevallen sturen de betrokken scholen meestal een schriftelijk verweer in. Bij 4 zaken echter was de school niet aanwezig en bezorgden zij de Commissie evenmin een verweerschrift.

De directeurs van scholen zijn in de meeste zaken zelf aanwezig en worden soms bijgestaan door een lid van de inrichtende macht of het schoolbestuur of door een ander personeelslid.

In geen enkel dossier lieten scholen die als verwerende partij in een zaak werden opgeroepen, zich op de zitting bijstaan door een advocaat;

Bij de behandelde doorverwijzingen was meestal de betrokken LOP-deskundige aanwezig.

2.5. Onderzoeksmatregelen

In het werkjaar 2005 werd een viertal keren overgegaan tot het nemen van bijkomende onderzoeksmatregelen. Het betrof het opvragen van bijkomende informatie over het aanmeldings- en inschrijvingregister, bijkomende info over de procedure bij een tuchtregeling en een vraag naar het ouderlijk gezag van de indiener van de klacht.

¹ In totaal ontving de Commissie inzake Leerlingenrechten 63 klachten gedurende het werkingsjaar 2005, waarvan er 19 werden ingetrokken (zie 2.10)

In 1 geval werd een opdracht gegeven aan de verificatiediensten om het inschrijvingsregister na te gaan.

2.6. Beraadslaging en stemming

In alle zaken die in dit derde werkjaar door de Commissie werden behandeld, heeft de Commissie inzake Leerlingenrechten de beslissingen met eenparigheid van stemmen genomen; telkens kon in consensus worden beslist.

In geen enkel geval was een stemming noodzakelijk om een meerderheidsstandpunt te bepalen.

2.7. Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie

Indien een klacht - hetzij een weigering, hetzij een doorverwijzing – bij de Commissie inzake Leerlingenrechten aanhangig wordt gemaakt, worden de partijen bij aangetekend schrijven formeel uitgenodigd. Zij ontvangen naast die uitnodiging het huishoudelijk reglement én de samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten. Indien nodig brengt het secretariaat de partijen telefonisch op de hoogte van de datum van de zitting van zodra die door de commissie is vastgesteld. De deskundigen van de betrokken LOP's worden systematisch uitgenodigd op de zitting. Beslissingen inzake klachten m.b.t. weigeringen worden aan beide partijen aangetekend bezorgd.

Indien het LOP een doorverwijzing voor behandeling aan de commissie doorstuurt, worden de ouders, de doorverwijzende school en de deskundige van het LOP bij aangetekend schrijven formeel uitgenodigd

Op grond van de ervaring uit het eerste en tweede werkjaar dat aangetekende zendingen niet altijd worden afgehaald, vindt ook in het derde werkjaar naast de verplichte aangetekende zending een gewone zending plaats (hetzij via de post, hetzij via e-mail).

De administraties basis- en secundair onderwijs worden systematisch uitgenodigd en nemen dan ook aan nagenoeg alle openbare zittingen deel; de beraadslaging geschiedt uiteraard met gesloten deuren en bij afwezigheid van de personeelsleden van de voormelde administraties.

Op de website van de Commissie inzake Leerlingenrechten (<http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/>), worden alle uitspraken integraal – weliswaar geanonimiseerd, i.e. zonder vermelding van de namen van de betrokken partijen – gepubliceerd. Op de site zijn ook het huishoudelijk reglement, de samenstelling van de commissie en de datum van de volgende zitting terug te vinden.

2.8. Draagwijdte van de bevoegdheid van de commissie

De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft als bevoegdheid de gegrondheid van weigeringen tot inschrijving en van doorverwijzingen na te gaan.

Een beslissing van de Commissie heeft de volgende gevolgen voor betrokkenen:

- een ongegrondverklaring van een doorverwijzing heeft tot gevolg dat die leerling niet mag worden uitgeschreven en in die doorverwijzende instelling kan blijven schoollopen (artikel V.1);
- een gegrondverklaring van een doorverwijzing heeft tot gevolg dat die leerling uit de doorverwijzende school uitgeschreven wordt op het moment van inschrijving in een nieuwe school en uiterlijk één maand - vakantieperioden niet inbegrepen - na de betekening van de uitspraak van de Commissie inzake Leerlingenrechten (zie ook artikel V.1);
- een ongegrondverklaring van de weigering heeft tot gevolg dat zij na de uitspraak geacht wordt niet meer te bestaan, en dat de leerling en de ouders zich opnieuw kunnen aanbieden om een inschrijving in die school te bekomen;
- een gegrondverklaring van de weigering heeft tot gevolg dat de leerling in die school geweigerd blijft.

Bij een *bevestiging van de gegrondheid* van een door het schoolbestuur/inrichtende macht in het vooruitzicht gestelde doorverwijzing doet de betekening van de uitspraak van de Commissie inzake Leerlingenrechten de termijn lopen die een uitschrijving mogelijk maakt.

Een *ongegrondverklaring van een weigering* heeft niet automatisch een inschrijving tot gevolg. De Commissie inzake Leerlingenrechten stelt zich immers niet in de plaats van de school, maar geeft *bij wijze van advies* enkel aan dat de genomen beslissing in strijd is met het Gelijke Onderwijskansendecreet. De ouder(s) van een leerling en/of de leerling zelf moeten zich bijgevolg opnieuw aanbieden bij de weigerende school met een uitdrukkelijke en herhaalde vraag tot inschrijving.

Het recht op inschrijving moet bij dit nieuwe verzoek rekening houden met de situatie op school (aantal inschrijvingen, inschrijvingsregister) zoals die gold op het moment van de eerste aanbieding van betrokkene; een nieuwe weigering kan derhalve geen rechtsgrond vinden in de 'veiligheidsnorm' voor zover de maximumcapaciteit bij de tweede aanvraag - na een voor de onderwijsgebruiker gunstige beslissing van de Commissie - zou worden overschreven indien die weigeringsreden bij het eerste verzoek tot inschrijving niet reeds door het schoolbestuur of de inrichtende macht kon worden ingeroepen.

Bij een *gegrondverklaring van een weigering* bestendigt de Commissie inzake Leerlingenrechten de beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur, en heeft het LOP de decretale opdracht de leerling bij te staan bij het zoeken naar een andere school.

De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft zich onbevoegd verklaard in een zaak waar uit het feitenrelaas bleek dat de leerling nog steeds in de school ingeschreven was en niet geweigerd werd (2005-51). Indien ouders in hun klacht uitdrukkelijk aangeven dat die gericht is tegen een tuchtmaatregel (te weten een uitsluiting) dan is de commissie eveneens onbevoegd (2005-2).

In een ander geval bleek, eveneens tijdens de hoorzitting, dat de leerling in de school administratief ingeschreven was en ingeschreven bleef, maar dat hem om veiligheidsredenen de toegang tot de school werd geweigerd; de commissie heeft in dit geval geoordeeld dat een dergelijke (materiële) weigering om de lessen te volgen, niet kan worden ingepast in de bepalingen van de artikelen III.2 en III.3 GOK I-decreet (2005-60).

Tevens kan een schrapping of een intrekking van een onrechtmatige inschrijving niet gelijk worden gesteld aan een weigeringsbeslissing (2005-5), zodat aan de Commissie inzake Leerlingenrechten geen “rechtsmacht” toekomt om over een daartegen gerichte klacht uitspraak te doen.

2.9. Voorstellen tot sanctionering

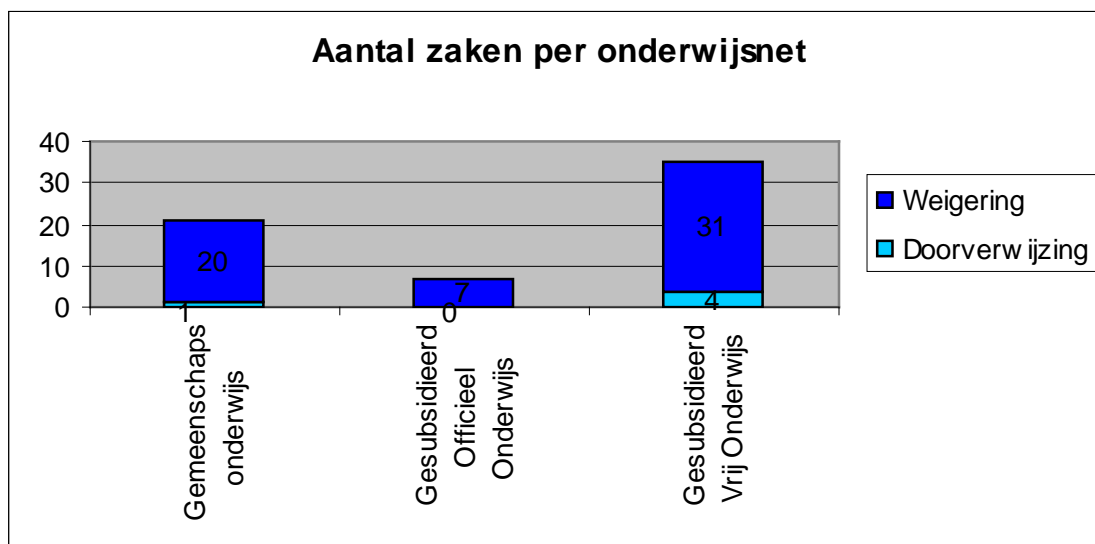
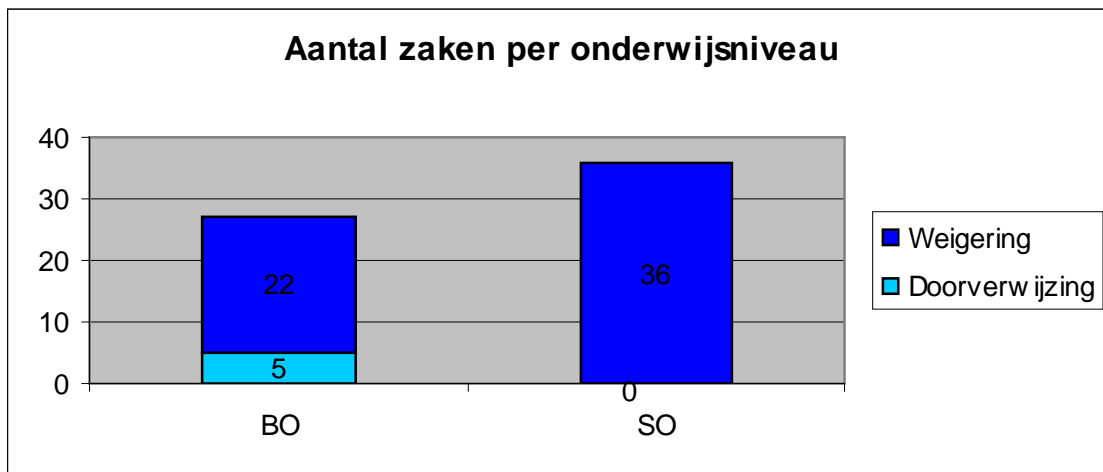
De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft in dit derde werkjaar één advies aan de Vlaamse regering geformuleerd over het terugvorderen of inhouden van een bedrag op de werkingsmiddelen van de school (2005-13). Door de inrichtende macht werd ingegaan tegen de vaste adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten, te weten de ongegrondheid van de weigering om pedagogische redenen en de weigering de beslissing te betekenen bij geschrift, en – bovendien – werd de in het geding zijnde inrichtende macht in het verleden reeds tweemaal in een geschil om dezelfde redenen in het ongelijk gesteld.

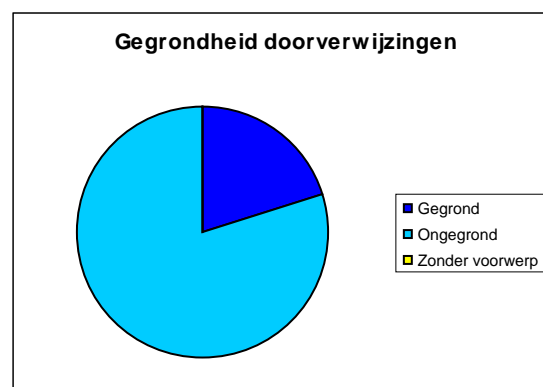
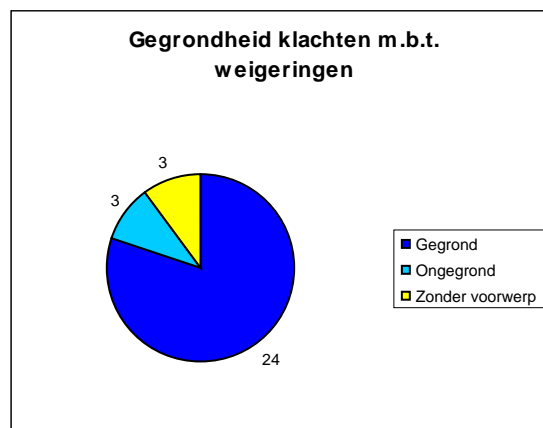
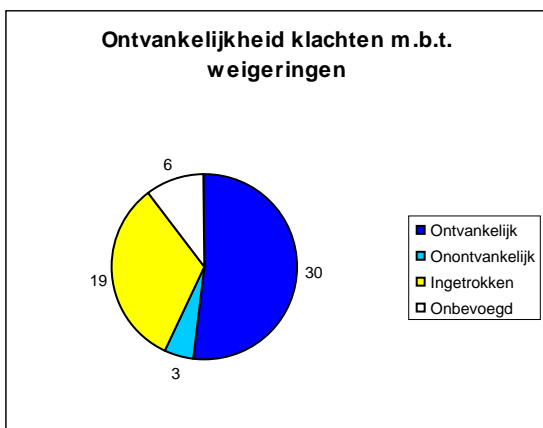
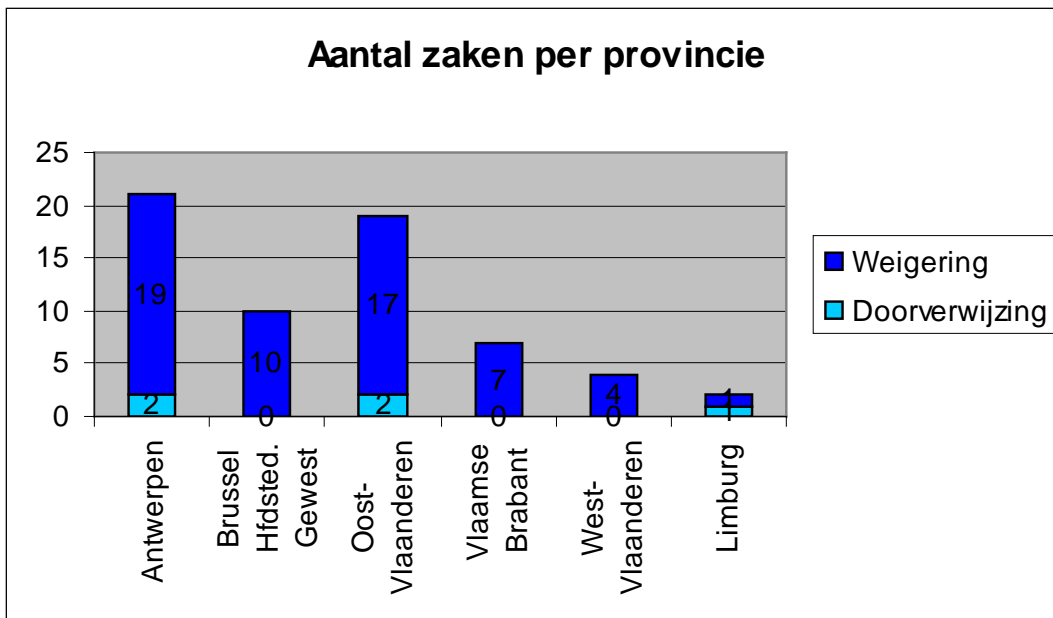
De Vlaamse minister van Onderwijs heeft het advies van de Commissie inzake Leerlingenrechten om de school werkingsmiddelen terug te vorderen of in te houden omdat de desbetreffende leerling niet gevolgd omdat vooraleer de sanctie kon worden genomen, de leerling in kwestie alsnog in de school werd ingeschreven.

2.10. Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de commissie

In 2005 gaf geen enkele uitspraak van de Commissie inzake Leerlingenrechten aanleiding tot een verzoekschrift bij de Raad van State.

Deel II Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende het werkingsjaar 2005

Deel III Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten

In dit deel worden de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten thematisch besproken, geduid en becommentarieerd. Hierbij wordt artikelsgewijs het GOK I-decreet gevolgd, wat de overzichtelijkheid van de analyse bevordert

1. De beslissingen inzake weigeringen tot inschrijving

1.1. De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

Artikel V.3 §1 van het decreet bepaalt dat *“de Commissie oordeelt ...over de gegrondheid van schriftelijke klachten van belanghebbenden inzake weigering tot inschrijving. Klachten die na verloop van een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, onontvankelijk zijn”*.

1.1.1. Belanghebbende

Het decreet bepaalt dat enkel een belanghebbende een klacht tegen een weigering tot inschrijving kan indienen.

Uiteraard moet een verzoekende partij rechtsbekwaam zijn om een klacht bij de Commissie in te stellen.

In het geval van een meerderjarige leerling moet die, hetzij zelf een klacht indienen, hetzij schriftelijk de klacht van zijn ouders tot de zijne maken. Indien de leerling geen van beide handelingen heeft gesteld is de klacht onontvankelijk (2005-2).

Bij onduidelijkheid omtrent de rechtsvraag wie van de ouders het ouderlijk gezag uitoefent, werd vooreerst bij nadere onderzoeksmaatregel bijkomende informatie ingewonnen. In casu bevestigde de advocaat van de vader dat er een regelingsakte werd gevraagd wegens de lange feitelijke scheiding, maar dat op het moment van de vraag tot inschrijving de ouders het ouderlijk gezag gezamenlijk uitoefenden. De vraag tot inschrijving van de leerling werd door de vader met akkoord van de moeder aan het schoolbestuur gericht en derhalve was hij rechtsbekwaam een klacht tegen de weigeringbeslissing in te dienen (2005-11).

1.1.2. Een termijn van dertig kalenderdagen

De Commissie inzake Leerlingenrechten oordeelde in twee zaken dat de termijn van dertig kalenderdagen was overschreden. De ouders werden overeenkomstig het geldende Vlaams Openbaarheidsdecreet op een behoorlijke wijze van de beroepsmogelijkheden op de hoogte gesteld en, desondanks, dienden zij toch pas na verloop van een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten een klacht in. De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft bijgevolg de klacht *ratione temporis* onontvankelijk verklaard (2005-28 en 2005-52).

1.2. Recht op inschrijving

1.2.1. Regelgeving

Artikel III .1. van het GOK I-decreet omschrijft het beginsel van het recht op inschrijving als volgt:

“Elke leerling heeft vanaf het schooljaar 2003-2004 een recht op inschrijving in de school, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling.

Voorafgaand aan een eerste inschrijving stelt de inrichtende macht de ouders en de leerling in kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Het pedagogisch project en het schoolreglement eerbiedigen de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder. De inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement”.

Wat het recht op inschrijving betreft, heeft de Commissie inzake Leerlingenrechten geoordeeld dat dit niet enkel betekent dat een leerling administratief wordt ingeschreven of ingeschreven blijft, maar dat hij daadwerkelijk ook de mogelijkheid krijgt een volwaardige opleiding te volgen; bijgevolg werd een klacht inzake de weigering tot - effectieve - toegang tot de lessen in het derde jaar magazijnmedewerker OV 3 antiwerking gegrond bevonden (2005-43).

1.2.2. Autonomie betreffende het inschrijvingsbeleid

De Commissie inzake Leerlingenrechten bevestigde opnieuw haar nu reeds vaste adviespraktijk dat het beginsel van het recht op inschrijving niet belet dat een schoolbestuur of een inrichtende macht - binnen de grenzen aangegeven door het decreet - autonoom de modaliteiten van zijn inschrijvingsbeleid kan bepalen.

Weliswaar kunnen instellingen binnen het LOP tot - vrijwillige - afspraken komen waaraan de scholen zich vervolgens moeten conformeren. Indien een schoolbestuur formeel heeft gesteld dat het bij zijn inschrijvingsbeleid die afspraken volgt, moet zij de richtlijnen die aan die afspraken ten grondslag liggen ter goeder trouw nakomen (2005-4 en 2005-5).

1.2.3. Gewaarborgde voortzetting van de schoolloopbaan?

In beginsel is de schoolloopbaan van leerlingen in dezelfde school verzekerd binnen het basisonderwijs en binnen het secundair onderwijs.

Bij de van kracht zijnde regelgeving in dit werkjaar bestond er geen gewaarborgde overgang voor leerlingen tussen een autonome kleuterschool en een autonome lagere school op een zelfde campus gelegen. Zodoende moest er tot een (nieuwe) inschrijving moet bij de overstap van de - autonome - kleuterschool naar het eerste leerjaar worden overgegaan (2005-4, 2005-5, 2005-9 en 2005-10).

Dat een inrichtende macht autonoom haar inschrijvingsbeleid kan bepalen, houdt volgens de Commissie inzake Leerlingenrechten ook in dat een inrichtende macht het recht op gewaarborgde voortzetting van de studies kan verbinden aan een herinschrijving, op voorwaarde dat dit in het schoolreglement is opgenomen, dit met het bevoegde inspraakorgaan werd overlegd en de modaliteiten aan de ouders tijdig werden meegedeeld. In casu werd niet betwist dat verzoekende partij tijdig heeft laten kennen dat hij zijn kind opnieuw wenste in te schrijven (2005-36) en was de weigering zodoende in strijd met de decretale regels.

Indien een school geen beleid van herinschrijvingen voert, dan is de schoolloopbaan in dezelfde school binnen het secundair onderwijs verzekerd, van een leerling die reeds was ingeschreven in de betrokken school gedurende de drie voorgaande schooljaren (2005-35).

1.2.4. Uitdrukkelijke vraag tot inschrijving, telefonische inschrijving en instemming met het schoolreglement en pedagogisch project

Ouders kunnen ten allen tijde opnieuw een vraag tot inschrijving aan een school richten, zelfs ingeval ze ondertussen hun kind in een andere onderwijsinstelling hebben ingeschreven (2005-1).

Dat de vraag tot inschrijving door de ouders uitdrukkelijk werd gesteld acht de Commissie inzake Leerlingenrechten bewezen door een mail van de ouders aan de school in samenhang met een aangetekend schrijven waarin gevraagd wordt of de inschrijving werd gerealiseerd (2005-7).

In een zaak werd het bezoek van de ouder en een gezinsbegeleider aan het secretariaat van de school door het schoolbestuur als zijnde een vraag tot vrijblijvende inlichtingen veeleer dan een vraag tot inschrijving opgevat. De Commissie heeft echter een vraag tot inschrijving afgeleid uit de ernst van de tuchtstraf in de vorige school en de mondelinge mededeling van de school dat zij de vraag tot inschrijving nog verder moesten bespreken. Hieruit was volgens de Commissie inzake Leerlingenrechten op te maken dat het gesprek dat had plaatsgevonden, niet louter informatief was. Bovendien vond het gesprek op school plaats met een personeelslid van de school waarvan ouders kunnen uitgaan dat zij omwille van haar functie de school bij inschrijving van leerlingen kan vertegenwoordigen. De Commissie inzake Leerlingenrechten oordeelde bijgevolg dat effectief een vraag tot inschrijving aan de school was gericht (2005-22).

In een andere zaak oordeelde de Commissie inzake Leerlingenrechten eveneens dat de ouders te woord werden gestaan door een personeelslid waarvan aan te nemen was dat die gemachtigd was om leerlingen in te schrijven en dat een inschrijving werd gerealiseerd (2005-57).

In één geval heeft de Commissie inzake Leerlingen op grond van een verklaring van de ouders in hun klacht en ter zitting aanvaard dat zij zich persoonlijk op school hadden aangeboden met de expliciete vraag tot inschrijving (2005-24).

In een andere zaak heeft de Commissie inzake Leerlingenrechten ondanks de uitdrukkelijke vraag tot inschrijving de klacht zonder voorwerp verklaard omdat uit het dossier moest worden afgeleid dat er geen aangehouden wil tot inschrijving kon

worden aangetoond, daar de procedure tot inschrijving niet werd voortgezet nadat aan de vader werd meegedeeld dat er na inschrijving van zijn zoontje hoe dan ook een doorverwijzing zou volgen. Bijgevolg oordeelde de Commissie dat er geen inschrijving was geweigerd, noch dat enige uitdrukkelijke beslissing houdende weigering of doorverwijzing werd genomen (2005-29).

De Commissie inzake Leerlingenrechten werd in een zaak geconfronteerd met een school waarbij ouders die telefonisch of per mail met de school contact hadden opgenomen, hen per brief uitnodigt om hun instemming te verlenen met het schoolreglement en het pedagogisch project; daarbij werd de chronologie volgens welke de ouders telefonisch of per mail contact hebben gehad met de school, strikt gevolgd. De Commissie inzake Leerlingenrechten is evenwel van oordeel dat een dergelijke handelwijze neerkomt op een wachtlijst die telefonisch of per mail wordt aangelegd; het aanleggen van een wachtlijst op grond van telefonische aanmeldingen of aanmeldingen per mail gaat evenwel in tegen artikel III.1. van het decreet (2005-12).

In een min of meer gelijkaardige zaak herhaalde de Commissie deze overweging: artikel III.1 van het GOK-decreet schrijft voor dat een inschrijving pas wordt genomen na instemming met het pedagogisch project en het schoolreglement; bijgevolg gaat het voorbehouden van een plaats op grond van een telefonische aanmelding in tegen dit artikel (2005-49).

1.2.5. (Rechts)waarde van een oriënteringsattest

De Commissie behandelde in het kader van het recht op inschrijving enkele zaken waarbij aan de leerling en/of de ouders een oriënteringsadvies werd gegeven.

Een C-attest met een bepaald advies voor de verdere schoolloopbaan van een leerling heeft wel bindende rechtsgevolgen voor de overgang naar een hoger leerjaar of voor de toekenning van een eindgetuigschrift, maar is niet bindend in die zin dat het de ouders bij een dergelijk attest steeds toekomt ervoor te opteren hun kind het leerjaar in dezelfde onderwijsinstelling over te laten doen; in voorkomend geval geniet een reeds ingeschreven leerling van een gewaarborgde voortzetting van zijn studies (2005-36).

De Commissie inzake Leerlingenrechten herhaalde in een aantal zaken ook haar vaste adviespraktijk dat een advies waarbij een leerling naar het buitengewoon onderwijs wordt georiënteerd, geen bindend karakter heeft en louter een advies is op grond waarvan een leerling zich kan oriënteren. Ouders kunnen in afwijking van dit advies toch een inschrijving van hun kind in het gewoon onderwijs vragen (2005-36, 2005-45, 2005-46 en 2005-57).

1.2.6. Voorrangsregeling

De voorrangsregeling tussen broers en zussen moet volgens de Commissie inzake Leerlingenrechten bekeken worden op het moment van inschrijving (2005-10) en niet op het moment van de aanvang van het schooljaar waarvoor de inschrijving wordt gevraagd.

In één geval werd de toepassing van de voorrangsregeling voor broers en zussen gecombineerd met de voorrangsregeling voor kinderen waarvan de thuistaal het Nederlands is, ingeroepen als weigeringsgrond. Na verificatie van de inschrijvingslijst bleek dat de toepassing van de voorrangsregeling nog niet leidde tot de maximumcapaciteit en dat die ten onrechte werd ingeroepen om een weigering te motiveren (2005-16).

1.3. Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden

Artikel III.2. van het decreet bepaalt dat *“een inrichtende macht de inschrijving van een onderwijszoekende moet weigeren indien die niet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden voldoet”*.

De Commissie inzake Leerlingenrechten bevestigde haar adviespraktijk waarbij ze oordeelde dat een school een leerling maar kan inschrijven voor het schooljaar dat het kind aan de toelatingsvoorwaarden voldoet (2005-43).

1.4. Redenen van weigering

Artikel III.3 van het decreet vermeldt twee redenen om de inschrijving van een leerling te weigeren *“Een inrichtende macht kan 1° elke bijkomende inschrijving weigeren wanneer deze volgens de inrichtende macht omwille van materiële omstandigheden de veiligheid van de leerlingen in het gedrang brengt en ze kan 2° de inschrijving weigeren in een school waar de betrokken leerling het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten”*.

Van het beginsel in het decreet dat een leerling in het leerplichtonderwijs het recht heeft ingeschreven te worden in de school van zijn keuze, kan enkel kan worden afgeweken door de in artikel III.2 (zie 1.3.) en III.3 limitatief opgesomde redenen (2005-11, 2005-13, 2005-22, 2005-36, 2005-43, 2005-53, 2005-55, 2005-56 en 2005-57).

Een leerling weigeren omwille van de beperkte draagkracht van de school, het gebrek aan middelen waardoor onvoldoende materiaal kan worden aangekocht, de problematische schoolloopbaan van de leerling en de definitieve uitsluiting van een zus zijn redenen die volgens het GOK I-decreet geen weigeringsgronden vormen (2005-13). Het feit dat een school aangeeft onmogelijk in de persoonlijke begeleiding van een leerling te kunnen voorzien omdat zij reeds de begeleiding van een aantal andere leerlingen op school waarmee het moeilijk loopt, op zich neemt (2005-22) of omdat de school niet in staat is om aan de specifieke noden van de leerling inzake onderwijs, therapie en verzorging te voldoen (2005-36), kan derhalve evenmin worden aanvaard als een geldige weigeringsgrond (2005-22). Evenzeer vormt het nog ingeschreven zijn in een andere school geen geldige weigeringsgrond overeenkomstig het decreet (2005-11).

Het inschrijvingsrecht is absoluut; aldus kan een weigering op grond van schoolshoppen (2005-53 en 2005-55) of op grond van de vrees voor conflictueuze

toestanden en het feit van het al of niet bestaan van een proces-verbaal (2005-56), hieraan geen afbreuk doen.

1.4.1. Materiële omstandigheden die volgens de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen

De Commissie inzake Leerlingenrechten bevestigt haar adviespraktijk dat ze ‘*volgens de inrichtende macht*’ interpreteert in die zin dat, ofwel de raad van bestuur, het schoolbestuur of de inrichtende macht een uitdrukkelijke beslissing heeft genomen met betrekking tot de materiële omstandigheden die de veiligheid in het gedrang brengt (2005-16), ofwel dat de school hieromtrent een bepaalde bestuurspraktijk op een vaste en consequente wijze gedurende de voorgaande schooljaren heeft toegepast. (2005-11) Het komt de Commissie inzake Leerlingenrechten niet toe die norm en de berekening ervan in twijfel te trekken, noch te beoordelen (2005-49).

Een schoolbestuur of inrichtende macht kan een maximumnorm instellen wat het aantal kinderen betreft en dit opdat materiële omstandigheden de veiligheid van de leerlingen niet in het gedrang zouden brengen. Dit betekent wel dat het schoolbestuur een maximumnorm kan voorop stellen inzake het aantal kinderen per leefgroep, maar niet dat het een maximumaantal kan bepalen met betrekking tot het aantal kinderen geboren in een bepaald burgerlijk jaar binnen een leefgroep, omdat die laatste norm is ingegeven uit pedagogische overwegingen en niet uit veiligheidsoverwegingen. Een schoolbestuur of inrichtende macht kan werken met een systeem van gemengde leefgroepen, waarbij kinderen geboren in twee verschillende - maar opeenvolgende - burgerlijke jaren samen in één leefgroep zitten en kan daarmee afwijken van een meer klassieke indeling in klassen waar enkel kinderen geboren in eenzelfde burgerlijk jaar samen zitten. In dat geval moet het systeem van gemengde leefgroepen consequent worden gehanteerd en moeten zij een inschrijvingsrecht waarborgen per gemengde leefgroep zonder een aparte maximumnorm te hanteren voor kinderen geboren in een bepaald burgerlijk jaar (2005-3).

Indien een school beslist een uitdrukkelijke beslissing te nemen met betrekking tot de materiële omstandigheden die de veiligheid in het gedrang brengen, moet zij die beslissing nemen voordat de inschrijvingsperiode is aangevangen. Ingeval een dergelijke beslissing pas wordt genomen na de aanvang van de inschrijvingsperiode, kan de rechtszekerheid voor de ouders en de rechtsgelijkheid tussen de leerlingen niet worden gewaarborgd en kan bijgevolg niet worden nagegaan of die norm consequent werd toegepast (2005-11).

1.4.2. De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten

Artikel III.3 2° van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I bepaalt dat “*een inrichtende macht de inschrijving in een school kan weigeren waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten*”. In tegenstelling tot het voorgaande werkingsjaar werd die

weigeringsgrond door verschillende inrichtende machten en in meerdere zaken ingeroepen.

Overwegende dat een advies van de klassenraad aan een leerling om zich in een andere school in te schrijven geen bindend karakter heeft en dat een dergelijk advies niet kan worden gelijkgesteld met het voeren van een formele tuchtprocedure en het nemen van een formele tuchtbeslissing tot uitsluiting overeenkomstig de artikelen 64 e.v. van Afdeling 2 van Hoofdstuk V van het Besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002, kan een dergelijke klassenraadbeslissing niet de rechtsgrond vormen om een inschrijving van een leerling voor het daarop volgende schooljaar in dezelfde instelling te weigeren (2005-1 en 2005-35).

Aangaande de tuchtprocedure in het basisonderwijs schrijven de artikelen 32 en 33 van het Decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 een aantal substantiële vormvereisten voor. Indien uit niets van de door de school voorgelegde stukken blijkt dat de procedure van uitsluiting werd gevolgd, is er niet voldaan aan de voorwaarden van het GOK-decreet om de inschrijving van de betrokken leerling te weigeren (2005-51bis).

Het GOK I-decreet gewaagt omtrent deze weigeringsgrond over *'het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar'*. Naar aanleiding van een bepaalde zaak stelde de school in haar verweerschrift dat het in casu geen weigering tot inschrijving voor het schooljaar 2005-2006 betrof die volgde op een definitieve uitsluiting wegens tuchtproblemen tijdens schooljaar 2004-2005. Uit een brief van 1 september 2005 van de school gericht aan de ouders bleek echter dat de beslissing tot definitieve uitsluiting pas genomen was op 1 september van het schooljaar 2005-2006 en dus niet tijdens het schooljaar 2004-2005. De Commissie inzake Leerlingenrechten was bijgevolg van oordeel dat die leerling niet kon worden geweigerd overeenkomstig het decreet voor het schooljaar 2005-2006 op grond van een beslissing tot definitieve uitsluiting die in datzelfde schooljaar werd genomen (2005-41).

Indien een school een leerling kan weigeren omdat de betrokken leerling het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten, maar dit niet heeft gedaan en de leerling als regelmatige leerling heeft ingeschreven, dan kan op het recht op inschrijving niet worden teruggekomen op grond van een administratieve vergissing. Derhalve oordeelde de Commissie inzake Leerlingenrechten dat de betrokken leerling als een regelmatig ingeschreven leerling moet worden beschouwd (2005-48).

1.5. Motivering

1.5.1. Afdoende motivering

Artikel III.6 van het decreet bepaalt de motiveringsplicht en de modaliteiten ervan voor de inrichtende macht bij een weigering of een doorverwijzing: *"De motivering moet zowel de feitelijke als de juridische grond bevatten van de beslissing tot weigeren of tot doorverwijzen"*.

De mondelinge mededeling van een directeur kan niet in aanmerking worden genomen als een afdoende motivatie voor een weigering tot inschrijving van een leerling in zijn instelling (2005-8, 2005-12 en 2005-13). Eveneens de schriftelijke mededeling dat de inschrijving door de directie niet goedgekeurd wordt, vormt geen afdoende motivering (2005-57). Indien de reden van weigering wordt omschreven als genomen in het kader van de democratische werking van de school, wordt de weigering niet gemotiveerd bevonden (2005-1).

1.5.2. Betekening van de weigeringsbeslissing

Verder schrijft artikel III.6 eerste lid van het decreet voor dat *“een inrichtende macht die een leerling weigert of doorverwijst, dit binnen een termijn van vier kalenderdagen bij aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs moet meedelen aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform”*.

De mededeling moet op de eerste plaats bij aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs geschieden. In het kader van die bepaling moet worden opgemerkt dat de Commissie inzake Leerlingenrechten in het werkingsjaar 2005 nog steeds en vaak geconfronteerd wordt met weigeringsbeslissingen die niet op een afdoende wijze werden meegedeeld aan de ouders van de leerling en/of het lokaal overlegplatform. De Commissie inzake Leerlingenrechten bevestigde dienaangaande haar vaste adviespraktijk dat de ontstentenis van een schriftelijke motivering van de weigeringsbeslissing hoe dan ook gelijk te stellen is met een niet gemotiveerde weigering (2005-7, 2005-8, 2005-12, 2005-13, 2005-22, 2005-23, 2005-24, 2005-49 en 2005-51ter).

Bij vier zaken deed de inrichtende macht ook naar aanleiding van de zitting van de Commissie inzake Leerlingenrechten geen enkele inspanning om mondeling of bij wijze van een verweerschrift haar weigeringsbeslissing te motiveren (2005-7, 2005-15, 2005-23 en 2005-51).

Verder moet de weigeringsbeslissing binnen een termijn van vier kalenderdagen aan de ouders worden betekend. Volgens de afspraken en de richtlijnen, geldend voor de inschrijvingen in het Nederlandstalig Basisonderwijs te Brussel, zijn de inschrijvingen tijdens de maand januari voorafgaand aan het schooljaar waarvoor ze worden bedongen, slechts ‘voorlopige inschrijvingen’ met het oog op de voorrangregeling voor Nederlandstalige kinderen. De definitieve beslissing inzake inschrijving of weigering wordt genomen per 1 februari en de betekening van de schriftelijke weigeringsbeslissing, om te beantwoorden aan de decretale vereisten, moet bijgevolg binnen een termijn van vier dagen volgend op de definitieve beslissing tot weigering geschieden (2005-9).

2. De beslissingen inzake doorverwijzingen

2.1. Voorwaarden

Artikel III.4. van het decreet omschrijft de voorwaarden waaraan een school moet voldoen alvorens ze een leerling kan doorverwijzen. De Commissie inzake

Leerlingenrechten beoordeelt bij elke ontvankelijke doorverwijzing die haar aanhangig werd gemaakt, nauwgezet die decretaal voorgeschreven voorwaarden (2005-31, 2005-32 en 2005-54).

De thuistaal wordt door de Commissie inzake Leerlingenrechten beoordeeld op grond van een verklaring op eer door de ouders. In één zaak bleek uit het bemiddelingsverslag dat de ouders naar aanleiding van een huisbezoek hadden verklaard dat zij in het huismilieu tegen hun kinderen zowel Nederlands als Turks spreken en dat zij de verklaring op eer getekend hadden zonder ze gelezen te hebben. Bovendien had de vader tijdens de samenkomst van de bemiddelingscel - die in het Nederlands heeft plaatsgevonden en door de vader volledig is bijgewoond - nogmaals benadrukt dat hij altijd Nederlands met zijn kinderen spreekt, dat zijn beide kinderen in België zijn geboren en dat zijn vrouw Nederlandse les volgt. De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft op grond van die feiten geoordeeld dat er een betwisting bestaat over de verklaring op eer zoals die door de ouders ondertekend werd en dat de school bijgevolg niet heeft voldaan aan alle voorwaarden die in artikel III.4. zijn opgenomen (2005-31 en 2005-32).

Verder bekijkt de Commissie consequent of taalvaardigheidsonderwijs Nederlands een element vormt van de schoolpraktijk en het nascholingsbeleid van de school, de school een werking ontplooit met ouders van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is en de relatieve aanwezigheid in de school ten minste 20% bedraagt en 10% hoger ligt dan de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied (2005-54).

2.2. Leerlingen die georiënteerd worden naar een type van het buitengewoon onderwijs

Artikel III.7 § 2 van het decreet bepaalt dat *“een inrichtende macht voor een school van gewoon onderwijs kan overeenkomstig de bepalingen van het decreet een leerling die blijkens een inschrijvingsverslag georiënteerd wordt naar een type van het buitengewoon onderwijs, doorverwijzen wanneer de draagkracht van de school onvoldoende is om tegemoet te komen aan de specifieke noden van de leerling inzake onderwijs, therapie en verzorging.*

De inrichtende macht beslist in overleg met de ouders en met inachtneming van : 1° de beschikbare ondersteunende maatregelen; 2° een overleg binnen de participatieraad of de schoolraad; 3° een advies van het centrum voor leerlingenbegeleiding waardoor de school begeleid wordt”.

In twee zaken bleek uit het feitenrelaas dat de beslissing tot doorverwijzing genomen werd vooraleer de in het decreet voorziene procedure van overleg en advies werd afgehandeld. Ondanks het naleven van die procedure na de beslissing tot doorverwijzing, zijn de voorwaarden voor doorverwijzing derhalve niet nageleefd (2005-45 en 2005-46).

Deel IV Conclusies en Beleidsaanbevelingen

- De samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten heeft net als tijdens het werkingsjaar 2004 ook in 2005 af en toe tot moeilijkheden geleid. Volgens de bepalingen van het Gok I-decreet en het Huishoudelijk Reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten kan de Commissie slechts rechtsgeldig vergaderen indien de Voorzitter of zijn vervanger en ten minste één lid van elke geleding aanwezig is.
De Commissie inzake Leerlingenrechten adviseert de Vlaamse overheid daarom voor elke geleding - en niet voor elk lid - in twee plaatsvervangers te voorzien, opdat de afwezigheid van een effectief lid makkelijker door de vervanging door een van de twee plaatsvervangers kan worden opgevangen.
- De Commissie inzake Leerlingenrechten blijft ook in het derde werkingsjaar vaststellen, dat leerlingen nog steeds worden geweigerd zonder een schriftelijke mededeling aan de ouders of dat een schoolbestuur of een inrichtende macht de ouders over een al dan niet inschrijving in het ongewisse laat; evenzeer het LOP wordt niet altijd op de hoogte gebracht van alle weigeringen. In bepaalde zaken wordt het weigeringsdocument later aan de ouders bezorgd maar wordt de weigering niet of onvoldoende gemotiveerd. De Commissie komt tot de vaststelling dat bepaalde scholen effectieve vragen tot inschrijving van leerlingen en ouders die zich persoonlijk komen aanbieden, niet onmiddellijk behandelen.
- Secundaire scholen weigeren leerlingen met een problematische schoolloopbaan of met gedragsproblemen zonder het voeren van de procedure tot uitsluiting. In de zaken die bij de Commissie inzake Leerlingenrechten aanhangig werden gemaakt, werd op informele wijze aan de ouders geadviseerd om uit te kijken naar een andere school tijdens een mondeling onderhoud of via een mededeling op het rapport, en dit derhalve vaak op het allereinde van het schooljaar. Bepaalde scholen gaan er ten onrechte van uit dat indien de delibererende klassenraad naast de beslissing inzake attestering ook een advies uitbrengt over het niet voortzetten van de schoolloopbaan, dit volstaat om de leerling zijn inschrijving voor het volgende schooljaar te weigeren. In de marge van die zaken stellen ouders vaak vragen over de procedure inzake tucht en orde op school en hun recht om gehoord te worden. Van de op school voorziene beroepsmogelijkheid kan omwille van de korte termijn haast nooit gebruik worden gemaakt, voor zover die reeds in een tuchtbeslissing worden medegedeeld.
- De in het decreet opgenomen mogelijkheid voor gewone scholen om leerlingen die georiënteerd werden naar het buitengewoon onderwijs door te verwijzen omdat de draagkracht van de school onvoldoende is, wordt als moeilijk uitvoerbaar beschouwd. Het ontbreekt scholen aan noodzakelijke en effectieve criteria om het bewijs te leveren dat zij niet in staat zijn aan de specifieke noden van de leerling inzake onderwijs, therapie en verzorging te voldoen.
- Scholen in het buitengewoon onderwijs werpen de specificiteit van hun sector op en ervaren de toepassing van het GOK-decreet als een ernstige beperking op hun inschrijvings- en organisatiebeleid. In functie van de zeer diverse noden en onderwijsbehoeften van de jongeren én rekening houdend met hun

personeelsformatie en hun draagkracht, wenst de “sector” flexibel te kunnen omspringen met de indeling van klasgroepen.

- De Commissie inzake Leerlingenrechten moet vaststellen dat er bijna geen doorverwijzingen meer aanhangig gemaakt worden. Doorverwijzingen op grond van thuistaal worden door de ouders als discriminerend ervaren en gaan gepaard met feitelijke discussies omtrent de verklaring op eer over de thuistaal en de wijze waarop dit ingevuld wordt.
- De Commissie stelt vast dat het voor ouders en directies niet altijd even duidelijk is wat de draagwijdte en de rechtsgevolgen zijn van de commissiebeslissingen. De Commissie inzake Leerlingenrechten is enkel bevoegd om na te gaan of weigerings- of doorverwijzingsbeslissingen conform het decreet gelijke onderwijskansen genomen werden. Dit terwijl betrokkenen vaak resultaatgerichte verwachtingen hebben (ouders verwachten dat de school gedwongen wordt hun kind in te schrijven, scholen verwachten van de commissie concrete aanbevelingen om hun inschrijvingsbeleid bij te sturen). Ten slotte kan worden vastgesteld dat de op til zijnde behandeling van een weigering tot inschrijving bij de commissie nog meer dan vorige werkjaren aanleiding geeft tot het in der minne regelen van de klacht. In 19 zaken leidde dit tot het intrekken van de klacht.